

به نام خدا

هنر مدیریت کلاس ادبیات:

ایجاد انگیزه، کاهش اضطراب ادبی و مدیریت رفتارهای یادگیری

مؤلفان :

سیده آمنه میرحیدری اشکاء

نازیله لطف الهی

الهام موسوی زاده

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

chaponashr.ir

7242007024.000

انتشارات ارسطو

سرشناسه : میرحیدری اشکاء، سیده آمنه ، ۱۳۵۳
عنوان و نام پدیدآورندگان: هنر مدیریت کلاس ادبیات: ایجاد انگیزه، کاهش اضطراب ادبی و مدیریت رفتارهای یادگیری/ سیده آمنه میرحیدری اشکاء ، نازילה لطف الهی ، الهام موسوی زاده
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری : ۱۰۵ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۴۴۷-۳
شناسه افزوده : لطف الهی ، نازילה ، ۱۳۵۷
شناسه افزوده : موسوی زاده ، الهام ، ۱۳۶۵
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : هنر مدیریت کلاس ادبیات- ایجاد انگیزه - کاهش اضطراب ادبی
رده بندی کنگره : TP ۹۸۳
رده بندی دیویی : ۶۶۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۹۷۶۵۲۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : هنر مدیریت کلاس ادبیات: ایجاد انگیزه، کاهش اضطراب ادبی و مدیریت رفتارهای یادگیری
مولفان: سیده آمنه میرحیدری اشکاء - نازילה لطف الهی - الهام موسوی زاده
ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۵
چاپ : زبرجد
قیمت : ۱۸۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۴۴۷-۳
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

مقدمه	۵
فصل اول: مبانی نظری مدیریت کلاس در آموزش ادبیات	۷
مفهوم و ابعاد مدیریت کلاس در آموزش ادبیات :	۹
نظریه‌های یادگیری و ارتباط آن‌ها با مدیریت کلاس ادبیات :	۱۵
ویژگی‌های روان‌شناختی فراگیران در کلاس‌های ادبیات :	۲۰
نقش معلم در هدایت و مدیریت یادگیری ادبی :	۲۲
فصل دوم: ایجاد انگیزه و کاهش اضطراب در کلاس ادبیات	۲۷
مبانی روان‌شناختی انگیزش در یادگیری ادبیات :	۳۱
راهبردهای ایجاد انگیزه در تدریس متون ادبی :	۳۵
شناسایی و کاهش اضطراب ادبی در فراگیران :	۳۸
تقویت خودکارآمدی و اعتمادبه‌نفس در فعالیت‌های ادبی :	۴۲
فصل سوم: مدیریت رفتارهای یادگیری در کلاس ادبیات	۴۷
شناسایی رفتارهای یادگیری و عوامل مؤثر بر آن‌ها :	۵۱
راهبردهای پیشگیرانه در مدیریت رفتارهای کلاس :	۵۵
مدیریت تعاملات، مشارکت و همکاری در کلاس ادبیات :	۵۹
مداخله‌های آموزشی برای اصلاح رفتارهای یادگیری :	۶۳

فصل چهارم: اهردهای نوین مدیریت کلاس ادبیات	۶۹
طراحی محیط یادگیری انگیزه‌بخش و مشارکتی :	۷۳
بهره‌گیری از فناوری‌های آموزشی در مدیریت کلاس ادبیات :	۸۱
ارزشیابی فرایندی و بازخورد مؤثر در یادگیری ادبی :	۸۸
الگوهای حرفه‌ای توسعه شایستگی‌های معلم در مدیریت کلاس ادبیات :	۹۲
نتیجه‌گیری :	۹۷
منابع	۱۰۳

مقدمه

مدیریت کلاس در آموزش ادبیات یکی از بنیادی‌ترین مؤلفه‌های موفقیت فرایند یاددهی و یادگیری به شمار می‌آید، زیرا کیفیت تعامل میان معلم، فراگیر و متن ادبی تا حد زیادی به شیوه مدیریت محیط آموزشی وابسته است. کلاس ادبیات صرفاً فضایی برای انتقال اطلاعات درباره آثار و نویسندگان نیست، بلکه محیطی پویا برای شکل‌گیری تجربه‌های عاطفی، شناختی و فرهنگی است که در آن دانش‌آموزان از طریق مواجهه با متون ادبی به پرورش تفکر انتقادی، تخیل، خلاقیت و هویت فرهنگی دست می‌یابند. تحقق این اهداف مستلزم آن است که معلم بتواند محیطی امن، انگیزه‌بخش و منظم ایجاد کند تا فراگیران بدون احساس نگرانی یا ترس در فعالیتهای آموزشی مشارکت کنند. از این رو مدیریت کلاس ادبیات مفهومی فراتر از کنترل رفتار دانش‌آموزان دارد و مجموعه‌ای از راهبردهای آموزشی، ارتباطی، روان‌شناختی و ارزشیابی را در بر می‌گیرد. این رویکرد زمینه را برای تعامل مؤثر، یادگیری معنادار و رشد مهارت‌های زبانی و ادبی فراهم می‌سازد. در چنین بستری، آموزش ادبیات به تجربه‌ای عمیق و ماندگار تبدیل می‌شود که آثار آن فراتر از محیط کلاس ادامه می‌یابد. بنابراین بررسی علمی و تخصصی مدیریت کلاس ادبیات ضرورتی انکارناپذیر در نظام‌های آموزشی معاصر است.

تحولات گسترده در نظریه‌های یادگیری و روان‌شناسی تربیتی نشان داده است که کیفیت یادگیری بیش از هر عامل دیگری تحت تأثیر ویژگی‌های محیط آموزشی قرار دارد. کلاس ادبیات نیز از این قاعده مستثنا نیست و فضای عاطفی، میزان مشارکت، احساس امنیت روانی و نوع ارتباط میان معلم و فراگیران نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت آموزشی ایفا می‌کنند. هنگامی که محیط کلاس بر احترام متقابل، گفت‌وگوی سازنده و فرصت ابراز دیدگاه‌های گوناگون استوار باشد، انگیزه یادگیری افزایش یافته و تعامل با متون ادبی عمیق‌تر خواهد شد. در مقابل، وجود اضطراب، ترس از قضاوت، بی‌نظمی یا ضعف در

مدیریت کلاس می‌تواند علاقه فراگیران به ادبیات را کاهش دهد و فرایند یادگیری را با چالش‌های جدی روبه‌رو سازد. از این منظر، مدیریت کلاس ابزاری برای هدایت رفتارها، سازمان‌دهی فعالیت‌های آموزشی و ارتقای کیفیت تجربه یادگیری محسوب می‌شود. در نتیجه، معلم ادبیات باید علاوه بر تسلط بر دانش تخصصی، از مهارت‌های حرفه‌ای مدیریت کلاس نیز برخوردار باشد تا بتواند اهداف آموزشی را به شکلی اثربخش محقق سازد.

فصل اول

مبانی نظری مدیریت کلاس در آموزش ادبیات

مبانی نظری مدیریت کلاس در آموزش ادبیات بر این اندیشه استوار است که فرایند یادگیری زمانی به نتیجه مطلوب می رسد که فضای آموزشی از نظر فکری عاطفی و اجتماعی برای حضور فعال فراگیران آماده باشد. کلاس ادبیات تنها محل انتقال اطلاعات درباره شاعران و نویسندگان نیست بلکه محیطی برای تجربه احساس اندیشه گفت و گو و کشف معنا به شمار می رود. در چنین فضایی نقش معلم از انتقال دهنده دانش فراتر می رود و به هدایت کننده جریان یادگیری تبدیل می شود. هر تصمیم آموزشی که در کلاس گرفته می شود بر کیفیت ارتباط فراگیر با متن ادبی اثر می گذارد و مسیر شکل گیری نگرش او را نسبت به ادبیات تعیین می کند. مدیریت کلاس از این دیدگاه مجموعه ای از تصمیم های هدفمند است که نظم آموزشی مشارکت ذهنی و پویایی ارتباط میان اعضای کلاس را حفظ می کند. این نگرش کلاس را به محیطی زنده تبدیل می سازد که در آن هر تجربه آموزشی زمینه ساز تجربه بعدی است و هر فعالیت یادگیری در پیوند با هدفی روشن طراحی می شود.

در آموزش ادبیات مفهوم مدیریت کلاس تنها به برقراری سکوت یا جلوگیری از رفتارهای نامناسب محدود نمی شود بلکه سازماندهی همه عناصر آموزشی را در بر می گیرد. انتخاب متن ادبی شیوه طرح پرسش زمان بندی فعالیت ها نحوه تقسیم فرصت مشارکت و چگونگی بازخورد دادن همگی بخشی از مدیریت کلاس محسوب می شوند. هنگامی که

این عناصر هماهنگ باشند جریان یادگیری بدون وقفه ادامه پیدا می کند و فراگیر فرصت می یابد اندیشه خود را با دیگران در میان بگذارد. فضای ادبی نیازمند آزادی بیان همراه با احترام متقابل است زیرا برداشت های گوناگون از یک متن می تواند به گسترش افق فکری کلاس بینجامد. معلم با مدیریت سنجیده این تفاوت دیدگاه ها زمینه شکل گیری گفت و گوی علمی را فراهم می سازد و از تبدیل اختلاف نظر به تعارض جلوگیری می کند. در نتیجه کلاس ادبیات به محیطی تبدیل می شود که در آن اندیشیدن ارزشمندتر از حفظ کردن مطالب تلقی می شود.

پایه های نظری مدیریت کلاس در آموزش ادبیات از یافته های علوم تربیتی روان شناسی یادگیری جامعه شناسی آموزش و مطالعات فرهنگی تاثیر می پذیرد. هر یک از این حوزه ها بخشی از واقعیت کلاس را توضیح می دهند و در کنار یکدیگر تصویری جامع از فرایند آموزش ارائه می کنند. یادگیری زمانی ماندگار خواهد بود که تجربه ذهنی فراگیر با تجربه اجتماعی او پیوند پیدا کند. متن ادبی بستری مناسب برای چنین پیوندی فراهم می آورد زیرا مخاطب را به اندیشیدن درباره انسان جامعه فرهنگ و ارزش ها دعوت می کند. مدیریت کلاس باید شرایطی ایجاد کند که این تعامل فکری بدون فشار و محدودیت غیر ضروری شکل گیرد. در چنین شرایطی یادگیری از سطح دریافت اطلاعات فراتر می رود و به ساخت معنا و پرورش توان تحلیل منجر می شود.

یکی از اصول اساسی مدیریت کلاس ادبیات توجه به تفاوت های فردی فراگیران است. افراد با پیشینه های فرهنگی تجربه های زیسته و توانایی های زبانی متفاوت وارد کلاس می شوند و برداشت یکسانی از متن ادبی ندارند. مدیریت اثربخش زمانی تحقق می یابد که این تفاوت ها به عنوان فرصت آموزشی شناخته شوند نه مانعی برای پیشرفت کلاس. معلم با ایجاد فرصت برابر برای اظهار نظر می تواند مشارکت همه اعضا را افزایش دهد و

زمینه رشد توانایی های فردی را فراهم سازد. در چنین محیطی رقابت جای خود را به یادگیری مشترک می دهد و احساس تعلق به کلاس تقویت می شود. این رویکرد اعتماد میان معلم و فراگیر را افزایش می دهد و کیفیت ارتباط آموزشی را به شکل چشمگیری ارتقا می بخشد.

مفهوم و ابعاد مدیریت کلاس در آموزش ادبیات :

مفهوم مدیریت کلاس در آموزش ادبیات تنها به حفظ نظم ظاهری محدود نمی شود بلکه به معنای هدایت آگاهانه همه عوامل اثرگذار بر یادگیری است تا فضای آموزشی به بستری برای رشد فکری و پرورش ذوق ادبی تبدیل شود. هر کلاس ادبیات مجموعه ای از اندیشه ها احساس ها تجربه ها و برداشت های گوناگون را در خود جای می دهد و معلم وظیفه دارد میان این عناصر پیوندی سازنده برقرار کند. هنگامی که جریان آموزش بر پایه برنامه روشن و ارتباط انسانی استوار باشد فراگیران فرصت می یابند بدون نگرانی دیدگاه خود را بیان کنند و در مسیر فهم متن گام بردارند. مدیریت کلاس از این نگاه هنر ایجاد تعادل میان آزادی اندیشه و سامان آموزشی است. اگر یکی از این دو نادیده گرفته شود فرایند یادگیری با کاهش کیفیت روبه رو خواهد شد. کلاس ادبیات زمانی به جایگاه اندیشه ورزی تبدیل می شود که همه اعضا احساس ارزشمندی و امنیت داشته باشند. چنین فضایی تنها با مدیریت هدفمند و شناخت دقیق نیازهای آموزشی شکل می گیرد.

در آموزش ادبیات متن تنها موضوع تدریس نیست بلکه محور تعامل میان معلم و فراگیر به شمار می رود. هر اثر ادبی دریچه ای به جهان تجربه انسانی می گشاید و برداشت هر فراگیر از آن با دیگری تفاوت دارد. مدیریت کلاس باید امکان بیان این تفاوت ها را فراهم سازد تا گفت و گو به بخشی از یادگیری تبدیل شود. اگر معلم تنها بر انتقال اطلاعات تمرکز کند ظرفیت اصلی ادبیات که پرورش اندیشه و احساس است کاهش خواهد یافت.

از سوی دیگر نبود نظم آموزشی سبب می شود فرصت تامل و تحلیل از میان برود. مدیریت کارآمد میان آزادی بیان و انسجام آموزشی پیوند برقرار می کند و شرایطی فراهم می آورد که همه دیدگاه ها در چارچوب احترام متقابل مطرح شوند. چنین رویکردی سبب می شود کلاس از محیطی ایستا به فضایی پویا و اندیشه ساز تبدیل شود.

یکی از مهم ترین ابعاد مدیریت کلاس ساماندهی محیط یادگیری است. محیط آموزشی تنها شامل دیوار و صندلی نیست بلکه مجموعه ای از شرایط روانی اجتماعی و فرهنگی را در بر می گیرد. شیوه نشستن فراگیران نحوه آغاز درس نوع پرسش ها و کیفیت ارتباط میان اعضای کلاس همگی بر فضای یادگیری اثر می گذارند. زمانی که محیط آموزشی احساس آرامش و اعتماد ایجاد کند ذهن فراگیر آمادگی بیشتری برای درک مفاهیم ادبی پیدا می کند. در چنین فضایی اشتباه کردن بخشی از فرایند یادگیری تلقی می شود و هیچ فردی از بیان اندیشه خود هراس ندارد. این وضعیت زمینه رشد توان تحلیل و قدرت استدلال را فراهم می آورد و مشارکت را به رفتاری پایدار تبدیل می کند. بعد دیگر مدیریت کلاس به سازماندهی زمان مربوط می شود. زمان در کلاس ادبیات سرمایه ای ارزشمند است و شیوه بهره گیری از آن کیفیت آموزش را تعیین می کند. معلم باید میان معرفی متن خوانش تحلیل گفت و گو و جمع بندی توازن برقرار سازد. اختصاص زمان بیش از اندازه به یک فعالیت فرصت تجربه دیگر بخش های یادگیری را کاهش می دهد. برنامه ریزی دقیق مانع شتاب زدگی و پراکندگی می شود و فراگیران را در مسیر مشخصی هدایت می کند. مدیریت زمان تنها تقسیم دقیقه ها نیست بلکه تنظیم آهنگ یادگیری بر پایه نیازهای آموزشی است. هنگامی که زمان به درستی سامان یابد فرصت اندیشیدن و تامل در اختیار همه اعضای کلاس قرار می گیرد.

مدیریت ارتباط از دیگر ابعاد بنیادین کلاس ادبیات به شمار می رود. ارتباط میان معلم و فراگیر اگر بر احترام و اعتماد استوار باشد زمینه یادگیری عمیق را فراهم می سازد. ادبیات دانشی نیست که تنها با حفظ مطالب آموخته شود بلکه نیازمند گفت و گو و تبادل اندیشه است. معلمی که شنونده خوبی باشد انگیزه مشارکت را افزایش می دهد و فراگیر را به جست و جوی معنا ترغیب می کند. برخورد تحقیر آمیز یا بی توجهی به دیدگاه ها فضای کلاس را سرد و خاموش می سازد. در مقابل رفتار همراه با انصاف و پذیرش تفاوت ها موجب شکل گیری پیوندی پایدار میان اعضای کلاس خواهد شد. این پیوند پایه بسیاری از تجربه های موفق آموزشی به شمار می رود. مدیریت انگیزش بخش جدایی ناپذیر آموزش ادبیات است. بسیاری از فراگیران زمانی به متن ادبی علاقه مند می شوند که بتوانند میان محتوای آن و تجربه زندگی خود ارتباط برقرار کنند. معلم با انتخاب شیوه مناسب تدریس می تواند این ارتباط را تقویت کند و میل به مطالعه را افزایش دهد. انگیزه تنها از تشویق کلامی پدید نمی آید بلکه حاصل احساس موفقیت و درک ارزش فعالیت آموزشی است. زمانی که فراگیر نتیجه تلاش خود را مشاهده کند رغبت بیشتری برای ادامه یادگیری خواهد داشت. مدیریت کلاس باید فرصت تجربه موفقیت را برای همه افراد فراهم آورد تا هیچ فراگیری خود را بیرون از جریان آموزش احساس نکند. این نگرش زمینه شکل گیری علاقه پایدار به ادبیات را فراهم می آورد.

یکی دیگر از ابعاد مدیریت کلاس هدایت تعامل های گروهی است. فعالیت های گروهی زمانی اثربخش خواهند بود که هدف روشن و نقش هر عضو مشخص باشد. در کلاس ادبیات گفت و گو درباره متن می تواند نگاه های متفاوت را آشکار سازد و قدرت تحلیل را افزایش دهد. معلم باید از تبدیل گفت و گو به مجادله جلوگیری کند و فضای احترام را حفظ نماید. هر فرد باید فرصت برابر برای بیان اندیشه داشته باشد و هیچ دیدگاهی تنها به دلیل تفاوت نادیده گرفته نشود. هدایت درست تعامل ها سبب می شود فراگیران شنیدن

نظر دیگران را بیاموزند و توان استدلال خود را تقویت کنند. این تجربه ارزشمند آثار خود را فراتر از محیط کلاس نشان خواهد داد. مدیریت رفتار در کلاس ادبیات رویکردی تربیتی دارد و بر اصلاح رفتار از راه آگاهی و مسئولیت پذیری استوار است. هدف تنها جلوگیری از بی نظمی نیست بلکه ایجاد درکی مشترک از مسئولیت آموزشی است. هنگامی که قوانین کلاس با مشارکت فراگیران شکل بگیرد میزان پایبندی به آنها افزایش می یابد. احساس تعلق به محیط آموزشی رفتارهای سازنده را تقویت می کند و نیاز به کنترل مستقیم را کاهش می دهد. معلم باید با عدالت و ثبات عمل کند تا اعتماد فراگیران حفظ شود. برخوردهای هیجانی یا تصمیم های ناگهانی زمینه بی اعتمادی را فراهم می سازد و فضای یادگیری را تحت تاثیر قرار می دهد. مدیریت رفتار زمانی موفق خواهد بود که احترام و مسئولیت در کنار یکدیگر رشد کنند.

ارزشیابی یکی دیگر از ابعاد مدیریت کلاس است که تنها به سنجش پایان درس محدود نمی شود. معلم از طریق مشاهده پرسش گفت و گو و بررسی فعالیت های آموزشی می تواند مسیر یادگیری را ارزیابی کند. این فرایند اطلاعات ارزشمندی درباره نقاط قوت و نیازهای آموزشی فراهم می آورد. بازخورد دقیق سبب می شود فراگیر از وضعیت یادگیری خود آگاه شود و برای بهبود عملکرد برنامه ریزی کند. ارزشیابی زمانی اثربخش است که نقش راهنما داشته باشد نه ابزار ایجاد ترس. در کلاس ادبیات کیفیت اندیشه و توان تحلیل اهمیت بیشتری از حفظ مطالب دارد. از این رو شیوه سنجش باید با اهداف واقعی آموزش هماهنگ باشد. مدیریت کلاس در آموزش ادبیات بدون شناخت دقیق ویژگی های شناختی فراگیران به نتیجه مطلوب نمی رسد. هر فرد با پیشینه فرهنگی سطح تجربه و شیوه اندیشیدن ویژه خود وارد کلاس می شود و این تفاوت ها بر نحوه دریافت متن اثر می گذارد. معلم باید بتواند این گوناگونی را به فرصتی برای گسترش فضای یادگیری تبدیل کند. زمانی که تفاوت دیدگاه ها ارزشمند شمرده شود زمینه شکل گیری گفت و گوی

علمی فراهم می گردد و فراگیران می آموزند که هر متن ادبی می تواند خوانش های متعددی داشته باشد. چنین نگرشی روح پژوهشگری را در کلاس زنده نگه می دارد و از شکل گیری فضای تک صدایی جلوگیری می کند. در نتیجه کلاس ادبیات به محیطی برای کشف معنا و تبادل اندیشه تبدیل می شود و هر تجربه آموزشی افق تازه ای پیش روی فراگیران قرار می دهد.

یکی از ابعاد مهم مدیریت کلاس ایجاد پیوند میان متن ادبی و واقعیت زندگی است. اگر فراگیر احساس کند آنچه در کلاس مطالعه می کند با تجربه های روزمره او ارتباطی ندارد انگیزه لازم برای مشارکت کاهش می یابد. معلم با طرح پرسش های اندیشه برانگیز و انتخاب نمونه های متناسب می تواند فاصله میان متن و زندگی را از میان بردارد. در این شرایط ادبیات از مجموعه ای از اطلاعات تاریخی فراتر می رود و به ابزاری برای شناخت انسان و جامعه تبدیل می شود. این پیوند سبب می شود فراگیر ارزش مطالعه آثار ادبی را درک کند و نقش آن را در پرورش قدرت تحلیل و تصمیم گیری بشناسد. مدیریت کلاس زمانی موفق خواهد بود که چنین ارتباطی به شکلی طبیعی در جریان آموزش شکل گیرد. توجه به تفاوت های زبانی از دیگر ابعاد مدیریت کلاس ادبیات است. برخی فراگیران دایره واژگان گسترده تری دارند و برخی دیگر برای درک متن به زمان بیشتری نیازمند هستند. معلم نباید سرعت آموزش را تنها بر پایه توان گروهی محدود تنظیم کند بلکه لازم است فرصت یادگیری را برای همه افراد فراهم سازد. توضیح واژه های دشوار طرح فعالیت های متنوع و تشویق به مطالعه فردی از راه هایی است که می تواند فاصله میان سطوح مختلف توانایی را کاهش دهد. این رویکرد احساس عدالت آموزشی را تقویت می کند و از ایجاد فاصله میان اعضای کلاس جلوگیری به عمل می آورد. در چنین فضایی همه فراگیران فرصت رشد پیدا می کنند و مشارکت آنان افزایش می یابد.

مدیریت کلاس در آموزش ادبیات با پرورش مهارت شنیدن ارتباطی عمیق دارد. بسیاری از گفت و گوهای کلاسی زمانی ارزش آموزشی پیدا می کنند که اعضای کلاس توان شنیدن دقیق سخنان یکدیگر را داشته باشند. شنیدن فعال تنها سکوت در برابر سخن دیگران نیست بلکه مستلزم توجه درک و اندیشیدن درباره دیدگاه مطرح شده است. معلم باید این مهارت را از طریق رفتار خود به نمایش بگذارد تا به الگویی برای فراگیران تبدیل شود. هنگامی که هر فرد احساس کند سخنان او با دقت شنیده می شود اعتماد بیشتری برای بیان اندیشه پیدا خواهد کرد. این اعتماد کیفیت گفت و گوهای ادبی را افزایش می دهد و زمینه شکل گیری تعامل های علمی را فراهم می سازد. یکی دیگر از جنبه های مدیریت کلاس توجه به پرورش استقلال فکری است. آموزش ادبیات زمانی به هدف خود نزدیک می شود که فراگیر بتواند بدون وابستگی کامل به نظر معلم درباره متن داوری کند. این استقلال به معنای رها کردن فراگیر نیست بلکه نتیجه هدایت تدریجی در مسیر تحلیل و استدلال است. معلم با طرح پرسش های باز و دعوت به بررسی شواهد موجود در متن می تواند این توانایی را تقویت کند. هر بار که فراگیر برای دفاع از برداشت خود دلیل ارائه می دهد گامی در مسیر رشد فکری بر می دارد. مدیریت کلاس باید فرصت چنین تجربه هایی را فراهم سازد تا روح پژوهش و جستجو در فضای آموزشی گسترش یابد.

بعد فرهنگی مدیریت کلاس در آموزش ادبیات جایگاهی بنیادین دارد. آثار ادبی بازتاب تاریخ ارزش ها باورها و تجربه های یک جامعه هستند و مطالعه آنها بدون توجه به زمینه فرهنگی ناقص خواهد بود. معلم باید شرایطی فراهم کند که فراگیر بتواند میان متن و فرهنگ پیوند برقرار سازد و تاثیر شرایط اجتماعی را بر آفرینش ادبی درک کند. این رویکرد سبب می شود مطالعه ادبیات از سطح حفظ اطلاعات فراتر رود و به شناخت عمیق تر فرهنگ و هویت بینجامد. در چنین شرایطی کلاس به فضایی برای گفت و گو درباره ارزش های انسانی تبدیل می شود و نگاه فراگیر نسبت به جامعه گسترده تر خواهد شد.

مدیریت کلاس در آموزش ادبیات با پرورش مسئولیت پذیری نیز پیوندی استوار دارد. هر فعالیت آموزشی زمانی اثربخش خواهد بود که فراگیر نقش خود را در پیشبرد یادگیری بشناسد. انجام مطالعه پیش از کلاس مشارکت در گفت و گو رعایت حقوق دیگران و پذیرش مسئولیت در فعالیت های گروهی بخشی از این فرایند به شمار می رود. معلم باید با واگذاری مسئولیت های متناسب زمینه تقویت این ویژگی را فراهم کند. احساس مسئولیت اعتماد به نفس را افزایش می دهد و وابستگی کامل به هدایت معلم را کاهش می بخشد. در نتیجه کلاس به جامعه ای کوچک تبدیل می شود که اعضای آن در موفقیت یکدیگر سهیم هستند.

از دیگر ابعاد مدیریت کلاس می توان به ایجاد پیوستگی میان هدف های آموزشی و فعالیت های روزانه اشاره کرد. هر فعالیت باید در راستای هدفی روشن طراحی شود تا فراگیر بتواند دلیل انجام آن را درک کند. زمانی که هدف ها آشکار باشند مشارکت آگاهانه افزایش می یابد و از انجام فعالیت های بی نتیجه جلوگیری می شود. معلم با بیان مسیر یادگیری و ارتباط میان بخش های مختلف درس ذهن فراگیر را برای دریافت مفاهیم آماده می سازد. این انسجام از پراکندگی مطالب جلوگیری می کند و زمینه شکل گیری یادگیری عمیق را فراهم می آورد. مدیریت موفق کلاس در حقیقت هنر پیوند دادن هدف محتوا روش و ارزشیابی در قالب یک جریان هماهنگ آموزشی است.

نظریه های یادگیری و ارتباط آن ها با مدیریت کلاس ادبیات :

نظریه های یادگیری بنیان اندیشه های آموزشی را شکل می دهند و هر شیوه تدریس ناخواسته بر یکی از این بنیان ها استوار است. مدیریت کلاس در آموزش ادبیات زمانی از استحکام علمی برخوردار خواهد بود که معلم تنها به تجربه شخصی تکیه نکند و تصمیم های آموزشی خود را بر پایه شناخت دقیق فرایند یادگیری سامان دهد. کلاس ادبیات